

УДК 355.02

О.М. Семененко¹, к.т.н, с.н.с.

В.В. Луханін²

О.Г. Водчиць³, к.т.н, доц.

Ю.Б. Добровольський³, к.т.н, доц.

¹Центральний науково-дослідний інститут ЗС України, м. Київ, Україна

²Військова академія (м. Одеса), Україна

³Національний авіаційний університет, м. Київ, Україна

ЩОДО ОЦІНКИ ЙМОВІРНОСТІ РОЗВ'ЯЗАННЯ ТА ВЕДЕННЯ ВОЄННИХ ДІЙ НА ТЕРИТОРІЇ УКРАЇНИ

У статті проведений аналіз основних економічних показників розвитку Російської Федерації та надана оцінка ймовірності розв'язання та підтримання різних видів воєнних дій на території України в найближчій перспективі.

Ключові слова: воєнні дії, економічні спроможності, експертне опитування, статистика

Актуальність проблеми та її зв'язок з важливими науковими чи практичними завданнями

Розбалансування воєнно-політичної обстановки в світі змусило більшість держав переглянути своє відношення до власної безпеки, що на пряму відобразилося на їх економіках [1–3]. Практично сьогодні не має держави в Європі, яка тим чи іншим чином не загострила питання власної безпеки та не витратила будь-яку частку власного державного бюджету на підвищення її рівня. Збільшення частки витрат на оборону змушує до пошуку шляхів економії ресурсів за рахунок інших цільових витрат на розвиток держави.

Перегляд поглядів керівництва Російської федерації (РФ) щодо України, після подій кінця 2013 року, з дружніх відносин до неприхованої агресії, змушують керівництво РФ витратити все більші обсяги ресурсів для створення, підтримання та укріплення контингенту збройних сил РФ в Криму, а також підтримки конфлікту на сході України в Донецькій та Луганській областях [1–3]. Дослідження питань щодо спроможності РФ розв'язати збройний конфлікт на території України та визначення його наслідків для економіки самої РФ є сьогодні достатньо актуальним питанням сьогодення, яке цікавить як військово так і державне керівництво багатьох держав світу.

Аналіз останніх досліджень, публікацій

Аналіз останніх досліджень, публікацій та ряду документів свідчить про зростання уваги до питання, що розглядається в статті. Наявність статистичної інформації щодо розвитку економіки РФ та обсягів витрат на силові структури, потребує детального її аналізу з подальшою оцінкою ймовірностей розв'язання та ведення РФ на території України різних видів воєнних дій [4–9]. В багатьох публікаціях сьогодні тільки констатується вплив санкцій проти РФ на її економіку, а також зазначають наближені цифри щодо обсягів видатків РФ на підтримання конфлікту на сході України [1–9]. Але чіткої, вираженої оцінки щодо подальшого розвитку подій та спроможностей РФ на наступні кроки проти України поки що не має. Тому навіть наближене вирішення питання щодо оцінювання ймовірності розв'язання та підтримання Росією різних видів воєнних дій на території України дозволить більш обґрунтовано підходити до прийняття рішень щодо подальших дій як керівництву ЗС України так і держави взагалі.

Тому мета статті полягає у формуванні загальної оцінки ймовірності розв'язання та підтримання різних видів воєнних дій на території України в найближчій перспективі.

Виклад основних положень матеріалу статті

Аналіз розвитку економіки РФ в період 2009-2015 років, дозволить сформуванню загальної оцінки фінансово-економічних спроможностей РФ в найближчі періоди щодо розв'язання та ведення активних воєнних дій проти України [5–10]. На основі результатів оцінювання економічних спроможностей РФ за допомогою метода експертних опитувань без врахування рівня пріоритетності оцінок експертів можна визначити ймовірність розв'язання та підтримання різних видів воєнних дій на території України в найближчій перспективі.

Для формування загального показника ймовірності розв'язання та ведення воєнних дій на території України була використана наступна процедура проведення експертного опитування. За якої кожному i -му економічному показнику розвитку РФ ставиться у відповідність не негативне число V_i , $^3 = \overline{1, N}$, що відображає відносну важливість економічного показника в загальній оцінці. Коефіцієнти відносної важливості показників чи величини їх вкладу (V_i) в загальну оцінку визначення ймовірності ведення воєнних дій на території України повинні задовольняти наступним вимогам:

$$0 \leq V_i \leq 1, \quad \sum_{i=1}^N V_i = 1, \quad (1)$$

де: N – кількість показників, що оцінюються.

Числове оцінювання такого типу називають оцінюванням у шкалі відношень, а саме завдання присвоєння об'єктам нечислової (якісної) природи числових значень, що відповідають визначеним умовам, називають завданням шкалування у шкалі відношень. Найбільш поширеним методом вирішення цього завдання є метод власних значень Т.Саати [10]. Під час використання цього методу на першому етапі експертами здійснюються парні порівняння економічних показників, що оцінюються. Таке порівняння, як відомо, найбільш проста форма відображення своїх переваг, що зводить до мінімуму ускладнення.

Під час використання цього методу на першому етапі експертами здійснюються парні порівняння показників, що оцінюються. Таке порівняння, як відомо, найбільш проста форма відображення своїх переваг, які зводять до мінімуму ускладнення роботи експертів. При цьому надлишкова інформація, що є у матриці парних порівнянь (оцінювання результатів безпосереднього порівняння характеристик експертами та оцінювання, що отримано опосередковано порівнянням характеристик з іншими, проміжними характеристиками) дозволяє у процесі наступного оброблення (на етапі оброблення даних) суттєво зменшити вплив помилок, які допущені експертами при здійсненні елементарних операцій попарного співставлення оцінок.

Експерт, користуючись спеціальною вербально-числовою шкалою, заповнює матрицю парних порівнянь

$$Z^l = \begin{pmatrix} z_{11}^l & z_{12}^l & \dots & z_{1m}^l \\ z_{21}^l & z_{22}^l & \dots & z_{2m}^l \\ \cdot & \cdot & \cdot & \\ z_{m1}^l & z_{m2}^l & \dots & z_{mm}^l \end{pmatrix}, \quad l = \overline{1, n}, \quad (2)$$

де: z_{jk}^l - результат порівняння j -го фактора з k -им, отриманий 1-им експертом.

Оцінювання z_{jk}^l проводиться у відповідності із вербально-числовою шкалою значень наступним чином:

$$Z_{jk} = \begin{cases} 1, \text{ккцо} - \text{ий показник має з } k - \text{им показником однакову важливість}; \\ 3, \text{ккцо} - \text{ий показник децю важливіше за } k - \text{ий показник}; \\ 5, \text{ккцо} - \text{ий показник важливіше } k - \text{ий показник}; \\ 7, \text{ккцо} - \text{ий показник значно важливіший ніж } k - \text{ий показник}; \\ 9, \text{ккцо} - \text{ий показник абсолютно важливіший ніж } k - \text{ий показник}. \end{cases}$$

Експерт може керуватися і більш детальною класифікацією результатів якісного порівняння критеріїв та призначити проміжні значення z_{jk}^l , тобто 2,4,6,8. Під час заповнення матриці накладається та враховується вимога взаємного доповнення оцінок:

$$z_{jk} = \frac{1}{z_{kj}}. \quad (3)$$

Застосування вербально-числової шкали підвищує об'єктивність оцінок, полегшує завдання фахівцям, які залучаються до експертизи, забезпечує порівнянність оцінок експертів.

У відношенні рядків матриці, які заповнені кожним l -им експертом, визначається добуток за J , з якого добувається корінь ступені J , тобто розраховується величина:

$$Z_j^l = \sqrt[J]{\prod_{j=1}^J z_{jk}^l}, k = \overline{1, J}, l = \overline{1, L}. \quad (4)$$

На основі нормалізації отриманих чисел визначаються коефіцієнти важливості економічних показників в загальній оцінці з позиції l -го експерта:

$$V_j^l = \frac{Z_j^l}{\sum_{j=1}^J Z_j^l}, k = \overline{1, J}, l = \overline{1, L}, \quad (5)$$

Остаточно визначаються коефіцієнти важливості економічного показника розвитку РФ в загальній оцінці ймовірності:

$$V_j = \frac{1}{L} \cdot \sum_{l=1}^L V_j^l, j = \overline{1, J}. \quad (6)$$

Результати аналізу розвитку економіки РФ в період 2009-2011 років наведені в табл.1 – 3 та на рис. 1,2. Аналіз макроекономічних показників показує значний спад росту ВВП РФ у 2014 році – цей спад є наслідком введення економічних санкцій проти Росії з боку інших країн та витратою додаткових ресурсів на фінансування проектів пов'язаних з анексією Криму та збройного конфлікту на сході України.

Падіння ВВП в рублях у 2014 році склало 26,3 %, а в доларах практично в 2 рази (табл. 1, рис. 1). Головним ударом по економіці РФ було тотальне зниження цін на нафту в світі до рівня 2009 року. Падіння цін відбулося практично на 30-40%, це негативно відобразилося на торгівельному балансі РФ, бо добуток корисних копалин та обробляючі промисловості займають 30-50% від загальних доходів бюджету РФ на рік (табл. 3).

Також, значне зменшення торгівельного обороту з Україною та деякими іншими державами протягом 2014 року, зменшення частки доходів від промисловості 15-25% все це негативно відобразилося на стабільності російського рубля. Інфляція протягом 2014 року в середньому склала 90-95% (табл. 1). Така інфляція надала змогу керівництву РФ відобразити позитивну динаміку щодо зростання індексів виробництва промислової та сільськогосподарської продукції протягом періоду

2012-2014 років (табл. 3), хоча більшість промислових підприємств зазнало значних фінансових та кадрових втрат протягом 2014 року.

Таблиця 1

Макроекономічні показники розвитку РФ (2009-2017рр.)

Роки	ВВП, млрд. руб.	динаміка в руб., %	ВВП, млрд. дол., (курс на початок року)	динаміка в дол. США, %	доходна частина бюджету РФ, млрд. руб.	частка від ВВП, %	витратна частина бюджету РФ, млрд. руб.	частка від ВВП, %	різниця між доходами та витратами, %	Середнє значення курсу долар-рубль
2009	38807,20	4,10	1223,00	5,40						28,79
2010	46308,50	16,20	1488,00	17,81						30,38
2011	55967,20	17,26	1858,00	19,91	11366,00	20,31	10935,20	19,54	3,79	29,80
2012	62218,40	10,05	2017,00	7,88	12853,70	20,66	12890,90	20,72	-0,29	29,36
2013	66193,70	6,01	2097,00	3,81	13019,90	19,67	13342,9	20,16	-2,48	31,70
2014	52392,60	-26,34	1027,51	-104,09	14496,80	27,67	14830,60	28,31	-2,30	50,99
2015	66111,10	20,75	1175,52	12,59	15082,50	22,81	15513,10	23,47	-2,85	56,24
2016	68792,30	3,90			16271,80	23,65	16271,80	23,65	0,00	
2017	73337,30	6,20			17088,60	23,30	17088,60	23,30	0,00	

Таблиця 2

Фінансово-економічні показники розвитку оборонного сектору РФ (2009-2015рр.)

Роки	бюджет МО РФ, млрд. руб.	частка від ВВП, %	частка від бюджету у на рік, %	частка від доходно і частини бюджету у РФ, %	витрати на ЗС РФ, млрд. руб.	частка від ВВП, %	частка збільшення витрат на ОПК, %	частка збільшення продукції ОПК до попереднього року, %	частка зброї, повний цикл виготовлення якої належить РФ, %	частка обсягу експорту зброї до попереднього року, %
2009	1626,02	4,19	6,32	20,02			93,20	-2,10	27	123,40
2010	1315,16	2,84	8,91	12,51			109,89	5,60	29	105,20
2011	1690,21	3,02	8,59	14,87			112,40	5,58	38	101,20
2012	1847,89	2,97	7,85	14,38	1394,20	2,24	105,50	2,20	46	115,50
2013	2118,20	3,20	10,02	16,27	1637,50	2,47	119,50	2,10	48	105,40
2014	2829,20	5,40	10,41	19,52	1905,10	3,64	105,80	6,30	51	106,20
2015	2446,11	3,70	10,89	16,22	1642,10	2,48	103,40	4,40	63	103,20

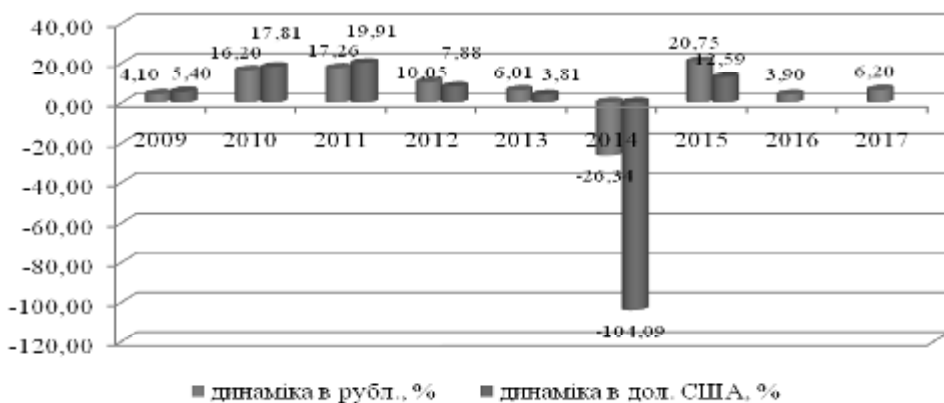

Рис. 1 – Динаміка ВВП РФ в період 2009-2017 рр.

Показники розвитку промисловості в РФ (2009-2015рр.)

Роки	Обсяг товарів власного виробництва, млрд. руб.	Добуток корисних копалин, %	Обробляюче виробництво, %	Виробництво електроенергії, газу та води, %	Середньорічний індекс промислового виробництва, %	Інвестиції, %	Ціна нафти за барель, дол. США	Зовнішній борг РФ, млрд. дол. США	Частка збільшення експорту с/г продукції, %	Динаміка змін населення, %
2009	4900,0	62,1	71,8	113,00	99,4	84,30	53,48	473,9	94,6	98,7
2010	3362,1	154,9	125,5	121,60	101,7	106,00	71,21	476,6	100,6	100,2
2011	3829,5	128,6	131,6	109,80	101,6	110,80	87,04	527,7	122,7	100,3
2012	8722,9	120,1	120,1	97,40	101,1	106,80	86,46	545,1	102,4	100,1
2013	4257,2	98,7	101,9	106,00	101,2	99,80	75,62	598,9	111,9	99,4
2014	5126,5	105,8	112,6	113,90	103,4	95,90	59,6	714,21	100,1	101,1
2015							51,9			

Не зважаючи на економічні проблеми в державі частка витрат на МО РФ та ЗС РФ все ж таки має позитивну динаміку, що обумовлено вольовими рішеннями керівництва РФ для покращення навколишньої воєнно-політичної обстановки навколо РФ. В табл. 2 та на рис. 2 наведені деякі фінансово-економічні показники розвитку оборонного сектору РФ в період 2011-2015 років. Аналіз цих показників показує, що значне збільшення витрат на МО РФ відбулося у період 2010-2011 років, коли відбулася найбільша хвиля переоснащення ЗС РФ новітніми зразками озброєння та військової техніки (ОВТ) та в період 2013-2014 років, коли виникли потреби до застосування частин та підрозділів ЗС РФ в спланованих операціях щодо анексії Криму та участі в збройному конфлікті на сході України.

Аналіз стану економіки Росії та затвердженого Федерального закону РФ щодо Федерального бюджету на період 2015-2017 років (табл. 1) показує, РФ готується до найгірших варіантів у разі застосування подальших економічних санкцій проти неї – це характеризується закладенням до доходної частини бюджетів 2015-2017 років найнижчу ціну нафти 50 доларів за барель, а також відмовою від програм щодо поставки українських літаків Ан-70 та двигунів для вертольотів.

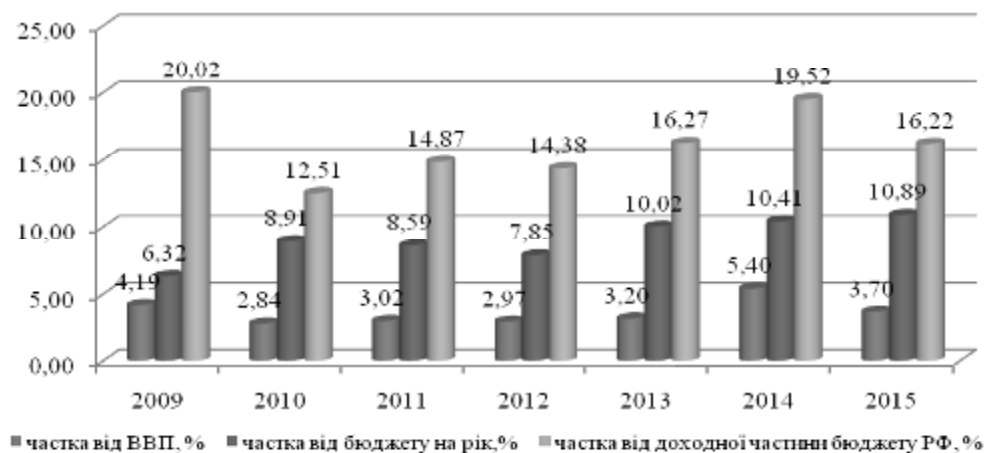

Рис. 2 – Витрат на МО РФ в період 2009-2015 рр.

Сьогодні в РФ відбувається переорієнтація ОПК та економіки країни на застосування продукції власного виробництва. 30% промислових підприємств РФ не використовують імпортні товари під час виробництва власної продукції, що створює великі проблеми для РФ у разі введення жорстких санкцій проти неї щодо товарообігу з іншими країнами Європи. Але не треба забувати, що для більшості країн та їх підприємств товарообіг з РФ є ключовими для стабільного функціонування їх економіки. Це розуміє і керівництво РФ, тому до теперішнього часу чіткого вирішення питання щодо допомоги Україні та збільшення санкцій проти РФ не має, тому що немає єдності навіть між лідерами країн Європи.

Таблиця 4

Оцінка місячної вартості застосування угруповань для збройної агресії РФ на території України

Ситуація / терміни	Витрати на ОС		Витрати на ОВТ		Витрати на МТЗ та ВІФ		Додаткові витрати		Всього	
	млн. дол. США	млрд. руб.	млн. дол. США	млрд. руб.	млн. дол. США	млрд. руб.	млн. дол. США	млрд. руб.	млн. дол. США	млрд. руб.
Угруповання -1	52,50	2,89	26,25	1,44	21,00	1,16	9,98	0,55	109,73	6,03
Угруповання -2	84,00	4,62	42,00	2,31	33,60	1,85	15,96	0,88	175,56	9,66
Угруповання -3	21,00	1,16	10,50	0,58	8,40	0,46	3,99	0,22	43,89	2,41

Примітка: Середньомісячні витрати на одного військовослужбовця розраховані як 2100 дол.; розрахунки проведені за нижньою шкалою кількості визначених угруповань 25 тис. осіб, 40 тис. осіб та 10 тис. осіб; відсоткові витрати розраховані за вищою шкалою, тобто ОВТ - 50%, МТЗ та ВІФ - 40%, додаткові - 10%; рубль к долару брався на рівні 1 дол. = 55 руб

Хоча при наступі показник втрат складе 30-40% в ОС та 40-50% в ОВТ. Найдорожчі показники це показники відновлення у разі безповоротних втрат та ремонту ОВТ у разі пошкодження. Якщо все ж таки буде пряме розв'язання збройного конфлікту визначеним ударним угрупованням військ, то витрати РФ за 3-6 місяців з урахуванням втрат тільки в ОС складуть приблизно 50-110 млрд. руб., а з урахуванням втрат в ОВТ 200-400 млрд. руб

Таблиця 5

Оцінка вартості застосування угруповань для збройної агресії РФ на території України протягом визначеного часу станом на 2015 рік

Ситуація / терміни	протягом 3-х місяців		частка від ВВП РФ	частка від бюджету МО РФ	частка від доходної частини бюджету РФ	6 місяців		частка від ВВП РФ	частка від бюджету МО РФ	частка від доходної частини бюджету РФ
	млн. дол. США	млрд. руб.				млрд. руб.	млн. дол. США			
Угруповання -1	329,18	18,10	0,03	0,74	0,12	658,35	36,21	0,05	1,48	0,24
Угруповання -2	526,68	28,97	0,04	1,18	0,19	57,93	57,93	0,09	2,37	0,38
Угруповання -3	131,67	7,24	0,01	0,30	0,05	263,34	14,48	0,02	0,59	0,10

Примітка: Розраховані показники не враховують показників можливих втрат та їх відновлення

Аналіз збільшення часток витрат бюджету РФ за роками на розвиток ОВТ показує, що це питання є одним із ключових навіть сьогодні в умовах скритого протистояння з Україною. Значний рівень нового ОВТ, яке знаходиться на озброєнні ЗС РФ є одним із головних факторів щодо втягування країн Європи та НАТО в конфлікт між РФ та Україною. Лідери країн Європи, США та РФ

розуміють, що подальше розбалансування воєнно-політичної обстановки в світі відобразиться стабільності функціонування економік цих країн, особливо це стосується країн Європи та самої РФ.

Аналіз військових конфліктів та стану їх ресурсного забезпечення дозволяє сформулювати наближену залежність витрат на застосування угруповання військ під час проведення бойових операцій на території противника. Основними видами витрат є: витрати на особовий склад (ОС) (утримання, підготовка та матеріальне забезпечення); витрати на озброєння та військову техніку (ОВТ) (утримання, підготовка, відновлення тощо); витрати на матеріально-технічне забезпечення (МТЗ) та військову інфраструктуру (ВІФ) (створення, відновлення тощо); специфічні, додаткові витрати.

Вивчення досвіду проведення збройних конфліктів різних масштабів, дозволяє визначити приблизну залежність витрат на застосування стандартних угруповань військ (сил), тобто ця залежність не розповсюджується на застосування спеціальних підрозділів та частин.

Якщо за середньодобовим, середньомісячним або середньорічним показником розрахувати витрати на одного військовослужбовця, тоді можна визначити середню вартість усього угруповання: витрати на ОВТ складають 40-50% від вартості утримання без прямого його застосування (застосування (боєприпаси, ПММ тощо) ОВТ збільшує ці витрати в 3-4 рази); витрати на МТЗ та ВІФ для застосування угруповання складають 30-40% від витрат на утримання); специфічні додаткові витрати визначаються як 5-10% від загального показника витрат. Проведення розрахунків дозволило визначити наближені витрати для угруповання, яке знаходиться на півострові Крим, можливого ударного угруповання у разі розв'язання широкомасштабного збройного конфлікту на території України, а також витрати на підтримання терористичних угруповань на території ЛНР та ДНР.

Угруповання на території республіки Крим визначено як 25–30 тис. чол. (угруповання – 1), ударне угруповання для розв'язання та підтримання на початковому етапі вторгнення на територію України повинно складати не менше 40-50 тис. чол. (угруповання – 2), терористичні угруповання ЛНР та ДНР налічують 10–15 тис. чол. (угруповання – 3).

Результати наближених розрахунків місячної вартості застосування угруповань для збройної агресії РФ на території України наведені в табл. 4. Загальні показники щодо вартості застосування угруповань для збройної агресії РФ на території України протягом визначеного часу (3 та 6 місяців) станом на 2015 рік та відносні показники до ВВП РФ, доходної частини бюджету РФ, частка від бюджету МО РФ наведені в табл. 5.

Проведені розрахунки показують, що навіть тільки за 3–6 місяців витрати на угруповання – 2 будуть складати 1-4% від бюджету МО РФ та 0,5–2% від доходної частини РФ. Треба враховувати, що проведені розрахунки не враховують показників вартості витрат ОС та ОВТ та вартості їх відновлення, які складають практично 60–70% загального показника витрат на застосування.

Сьогодні підтримання терористичних угруповань ЛНР та ДНР, а також утримання угруповання в Криму РФ протягом 3-х місяці обходиться бюджету РФ практично 25,5 млрд. руб., що складає 450–460 млн. дол. Протягом року ці витрати будуть складати 100,2 млрд. руб. – це практично 2-3% від бюджету МО РФ. Якщо до цих витрат додати витрати, які будуть пов'язані з підготовкою ударного угруповання 40–50 тис. осіб для вторгнення на територію України з просуванням 200-300км протягом 3-х місяців то загальний показник витрат для РФ, без врахування підготовки ОПК, передислокації військ на власній території, переведення частки економіки на функціонування в умовах особливого періоду тощо, складе приблизно 100–200 млрд. руб (1,8–3,6 млрд. дол.).

Такі витрати навіть на сьогоднішній день без прямого втягування РФ в широкомасштабний збройний конфлікт будуть складати станом на 2015 рік: 0,2–0,5 % від ВВП; 4–8,5 % від бюджету МО РФ; 0,7–1,5 % від доходної частини. Розв'язання та підтримання збройного конфлікту протягом якогось періоду створить передумови для погіршення стану економіки навіть вже під час підготовки до нього, а у разі його початку ці умови ще більш погіршаться, що неодмінно відобразиться на макроекономічних та економічних показниках розвитку держави. Такий вплив ще більше підвищить

рівень напруження економіки та збільшить навантаження на бюджет країни, її доходну частину. Тобто частки витрат від цих показників та від витрат на МО РФ зростуть хоча самі показники у разі розв'язання конфлікту та у разі збільшення економічних санкцій проти РФ зменшаться у рази. В табл. 6 наведена оцінка можливих наслідків щодо розв'язання та підтримання широкомасштабного збройного конфлікту для фінансово-економічної системи РФ отримана шляхом експертного аналізу: економічних показників розвитку РФ за останні роки; сучасного впливу санкцій на економіку РФ; визначених показників фінансово-економічних витрат на утримання кримського угруповання та підтримку терористичних угруповань ЛНР та ДНР; аналізу розрахованих показників витрат у разі застосування визначеного ударного угруповання тощо.

Оцінка показує, що вже навіть з урахуванням впливу широкомасштабного збройного конфлікту на території України протягом 6 місяців створюються передумови для критичного напруження економіки РФ та стан її характеризується як складний.

Таблиця 6

Наслідки розв'язання та підтримання широкомасштабного збройного конфлікту для фінансово-економічної системи РФ

Ситуація / терміни	протягом 3-х місяців			6 місяців			Наслідки
	частка від ВВП РФ	частка від бюджету МО РФ	частка від доходної частини бюджету РФ	частка від ВВП РФ	частка від бюджету МО РФ	частка від доходної частини бюджету РФ	
	%	%	%	%	%	%	оцінка стану / рівень напруження
без урахування впливу збройного конфлікту на економіку РФ	0,2-0,5	3,2-5,5	0,6-1,3	0,6-1,5	9,7-19,3	1,4-2,9	складний / загрожуючий
з урахуванням впливу збройного конфлікту на економіку РФ	0,9-2,1	11,7-16,3	2,2-6,3	1,8-5,9	17,6-23,4	8,5-14,2	складний / критичне
з урахуванням впливу збройного конфлікту та санкцій інших країн на економіку РФ	2,4-3,9	20,1-30,7	5,5-10,2	5,9-12,6	23,1-31,5	11,9-23,5	критичний/руйнуючий

Примітка: Стан економіки оцінюється: 1 - можливий; 2 - складний; 3 - критичний; 4 - неможливий. В сучасних умовах розвитку країн максимальне напруження нецільовими витратами економіки держави полягає в розрізі: до 3% - можливе; 5-10% - загрожуюче; 10-15% - критичне (строк відновлення 2-3 роки); 15-20% - руйнуюче (строк відновлення 3-5 років); понад 20% - неможливий (строк відновлення понад 5 років).

А уразі продовження нарощування економічних санкцій, тобто економічної блокади РФ, після пів року збройного конфлікту стан економіки буде критичний, а напруження економіки стане руйнуючим – це повна зміна функціонування держави взагалі як економічно так і політично. Відновлення після такого напруження економіки буде складати не менше 5 років. І це сьогодні прекрасно розуміє керівництво РФ.

Проведені розрахунки та аналіз їх результатів дозволяє здійснити експертну оцінку ймовірності розв'язання та підтримання різних видів військових дій на території України (табл. 7).

Таблиця 7

Оцінка ймовірності розв'язання та підтримання різних видів військових дій на території України

Ситуація / терміни	в найближчі 2-3 місяці	протягом півроку	через півроку	через рік	понад 2-3 роки	понад 5 років
Відкрите розв'язання та підтримання широкомасштабного збройного конфлікту до півроку	0,24 низька ймовірність	0,21 низька ймовірність	0,2 низька ймовірність	0,14 низька ймовірність	0,19 низька ймовірність	0,1 низька ймовірність
Відкрите розв'язання та підтримання широкомасштабного збройного конфлікту до року	0,12 низька ймовірність	0,13 низька ймовірність	0,08 мало ймовірно	0,06 мало ймовірно	0,16 низька ймовірність	0,07 мало ймовірно
Відкрите розв'язання та підтримання широкомасштабного збройного конфлікту понад рік	0,11 низька ймовірність	0,06 мало ймовірно	0,05 мало ймовірно	0,02 мало ймовірно	0,09 мало ймовірно	0,008 мало ймовірно
Загострення та прихована повна допомога терористам	0,87 висока ймовірність	0,74 висока ймовірність	0,61 достатня ймовірність	0,59 достатня ймовірність	0,29 середня ймовірність	0,21 низька ймовірність
Загострення та прихована часткова допомога терористам	0,94 висока ймовірність	0,89 висока ймовірність	0,86 висока ймовірність	0,77 висока ймовірність	0,61 достатня ймовірність	0,25 низька ймовірність
Відмова від будь-якої військової участі на сході України	0,03 мало ймовірно	0,08 мало ймовірно	0,11 низька ймовірність	0,14 низька ймовірність	0,27 середня ймовірність	0,34 середня ймовірність
Повернення Криму та відновлення стосунків з Україною	0 мало ймовірно	0 мало ймовірно	0 мало ймовірно	0,004 мало ймовірно	0,008 мало ймовірно	0,11 низька ймовірність

Примітка: [0-0,1) – мало ймовірно; [0,1-0,26) – низька ймовірність; [0,26-0,43) – середня ймовірність; [0,43-0,62) – достатня ймовірність; [0,62-1) – висока ймовірність.

Наведені результати дають змогу зробити висновки, що:

РФ в найближчі 2–3 місяці спроможна розв'язати збройний конфлікт на території України та підтримувати його до пів року, але розв'язання такого конфлікту мало ймовірно, бо це створить загрожує напруження для економіки країни та негативно відобразиться на економічному благоустрої країни та кожного росіянина особисто;

РФ мало спроможна та взагалі неспроможна сьогодні розв'язати відкриті збройні конфлікти понад півроку та рік, бо стан економіки країни буде критичний та мати руйнівні наслідки, які потрібно буде відновлювати не менше 2–3 років після;

розв'язання відкритих збройних конфліктів проти України в найближчі 1–2 роки мало ймовірно, бо тільки через два-три роки російська економіка справиться з існуючими санкціями проти неї, упорядкує свої фінансово-економічні відносини на анексованій території в Криму та підніме рівень внутрішнього товарообігу в середині країни без орієнтації на імпортозаміщення, без цього не можливо протистояти санкціям;

єдиними діями, на які спроможна сьогодні економіка РФ проти України в найближчій перспективі це є продовження підтримання терористичних угруповань ЛНР та ДНР, з метою подальшого розхитування економіки України шляхом постійного військового напруження, шантажу інших країн (особливо Європи) щодо руйнації економічних відносин та зменшення частки сировинного ресурсного постачання (бо РФ є лідером постачання сировини в світі (нафта, дерево, газ, метал тощо), а також відволікання уваги від анексованої території Криму;

відмова РФ від будь-яких військових дій на сході України та повернення Криму є в найближчій перспективі малоімовірними. Тільки через 2–3 роки питання щодо повернення Криму буде мати вже низьку ймовірність, а через 3–5 досягне середньої ймовірності вирішення цих питань.

Висновки та перспективи подальших досліджень. В статті проведений аналіз економічних спроможностей РФ та за результатами аналізу методом експертного опитування сформована оцінка ймовірності розв'язання та ведення різних видів воєнних дій на території України. Подальшими дослідженнями за визначеним в статті напрямком є прогнозна оцінка можливих втрат в економічних галузях у разі продовження ескалації збройного конфлікту на сході України та економічної локалізації РФ для усіх країн Європи.

Список використаних джерел

1. *Пріоритети розвитку Збройних Сил України з урахуванням участі у гібридній війні* [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.president.gov.ua/documents>.
2. *Україна 2014-2015: Долаючи виклики (аналітичні оцінки)* [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.razumkov.org.ua/upload/Pidsumky_2014_2015_A4_fnl.pdf.
3. *Російська збройна агресія проти України (2014–2015)* [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://uk.wikipedia.org/>.
4. *Военно-экономическое обеспечение национальной безопасности России в многополярном мире* [Текст] / Под ред. С.А. Фарамазян // Аналітичні матеріали. – М. : ИМЭМО РАН, 2009. – 92 с.
5. *Официальный сайт Министерства обороны Российской Федерации* / [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://info.minfin.ru/fbrash.php>.
6. *Госдума приняла поправки в бюджет на 2015-2017 годы* [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://slon.ru/posts/49816>.
7. *Основные направления бюджетной политики в России на 2015-2017 годы* / [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.consultant.ru/document/cons_doc_LAW_165592/.
8. *Активная милитаризация. Структура расходов федерального бюджета 2011-2015 года* [Електронний ресурс]. – Режим доступу: spydell.livejournal.com/578286.html.
9. *Программная структура расходов федерального бюджета* [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://programs.gov.ru/Portal/analytics/structure2015>.
10. *Саати Т. Принятие решений. Метод анализа иерархий.* – М. : Мир, 1993. – 316 с.

Рецензент: О.Г. Манойло, к.військ.н., доцент, Військова академія (м.Одеса)

ОТНОСИТЕЛЬНО ОЦЕНКИ ВЕРОЯТНОСТИ НАЧАЛА И ВЕДЕНИЕ ВОЕННЫХ ДЕЙСТВИЙ НА ТЕРРИТОРИИ УКРАИНЫ

О.М. Семененко, В.В. Луханин, А.Г. Водчиць, Ю.Б. Добровольский

В статье проведенный анализ основных экономических показателей развития Российской Федерации и предоставленная оценка вероятности решения и поддержание разных видов военных действий на территории Украины в ближайшей перспективе.

Ключевые слова: *военные действия, экономические способности, экспертное опрашивание, статистика*

PROBABILITY FOR EVALUATION AND SOLUTION WARFARE IN UKRAINE

O. Semenenko, V. Luhanin, O. Vodchyts, Y. Dobrovolsky

The article analyzes the main economic indicators of the Russian Federation and the estimation of probabilities solution and maintain various types of military operations in Ukraine in the near future.

Keywords: *warfare, economic capacity, expert surveys, statistics*